

# ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԵ

ՄԻԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԳԵՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1868 ՄԱՐՏ 23 ՀԱՅՐԱ ԵՐԵՎԱՆ

ԿՈՒՄԻՏԵՐՈ 13

Վարդապետի Հայկապետի հաճութաւոյն 5 տէֆա շրջապարտ օրէնքի գրութի փէշին օլարագ 100 շուրուշ օլուպ . թաշալար իշին փօսթա իւճրէթի պէրապէր օլարագ 120 շուրուշ օլուպ . վէ Նիւնիսի 20 էր փարապա սաթըրաճագ տըր . իլանաթըն պէհէր սըրասը պիրինճի տէֆա իշին 2 էրինճի տէֆա իշին 1 1/2 իւ- չիւնճի տէֆա իշին 1 շուրուշ տուր . մէթուպ կէօնտէրմէր իսթէյէն Սթամպուտա փիրինճի իշինտէ ճամլը խանտա Նուրիճան Ա . Իփէքեան իսթինէ կէօնտէրմէր տիրէր :

## ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւնքի կիւն . իշինճի տէֆա օլարագ էրքթիյէթ հաղթ պուլուճմարըր տաթ լիւգ- հանուր ժողով թէճէմիւս էթմէիլ տիր . չքպան հաճութա ճափա րահմէթի օլարագ իլէ պէրա- պէր եէթին ուղապըր տա պէհանէ լմալ խի . համա օլուն տէնքի կիւն հաճատա րահմէթ եօղուտա . եէր տէ եագընլանսը . աճապա սէ- պէպ նէ խի քի եինէ եքթիյէթ կէլէմէ- տի . պիլ պունուն իւղէրինէ փէք չօք տիւ- չիւնտիւքտէն տնկրա՝ պիւր շէյէ գարար վէ- րէմէիլ տիր . վէ շիմոթի Նընսիսիւն ե- ֆէնտիլէրին միլէթ հագպընտա թէվէճէիւ- լէրի օլմամալտըր շիւպէսիսնէ զայիպ օլմու- շուղ տուր . չիւնքի քէնտիլէրի պիր ուճագ զահմէթի միլէթտէն սագընտըրալըր հալտէ՝ եօթէտէն միլէթ պէօյիւք զարար վուգու պունմագտա օլունուգնու աւալ ֆիքիլէ- րինտէն պիլէ կէչիլմէքտէտիրէր . զանն ե- տէրիլ օն պէշ կիւնտէ իքի տէֆա թէքթէ- լէր տաղըրալտա էքթիյէթ կէլէտիլինտէն իշէրին կէրի գալըր կէլէճէք Շուսատա Օտարիկ պէհանէսիլ էինէ թօփլանլամա- յաճաղը . օպիրինտէտէ Վալըպը փանայիրի պէհանէ օլուպ՝ տաճա օպիրինտէտէ . . . պէօյլէլիքէ պիրաղ վագթ տաճա կէչէր . իշ- լէր եքթիւր . ահալի տէ շիմոթի էֆէքարտան վաղ կէչէր տէյի թօփլանլամագտա տըր շիւպէսիսնէ սէպէպիլէթ վէրմէք տէյիլ մի տիր :

Վէլ հասըր թէէսիւք ետիրէք սէօյլէ- րիլքի միլէթիմիլ իշինտէ . հէնիլ միլէթ- լիք նէ տէմէք իտուկի ֆարգ օլունմամագտա տըր . շու միւնսիպէթ իլէ ունութմալը սէօյ- լէմէյի քի փանոսեան էֆէնտի փրկիչ Տնօ- րէնլիյինի իսթիֆա էթտիյինտէ էրքէն գալ- գան պիր մանա վէրտի . վէ հալա վէրմէքտէ- տիրէր . քիմի պիշարիկեանը աճ սագլատըր տէտի . քիմի իրիսլէքտէն կէչիլմէլիտի փրկիչ տալըրէրինտէն տէմէյէ պաշլատըր . քիմի շէօյլէ տէտի . քիմի պէօյլէ տէտի . հալպուքի

միւնայիլէյէ էֆէնտի իլք տէֆա Տնօրէնլիյի իւղէրինէ ալտըր վագթ իլան էթտի քի հէր քէն կէլիլի կէլիլ . վէ էկէր գուսուր կէօ- րէճէք օլունլար իսէ՝ Վիտորուլիւն . տէֆ- թէրինէ գայտ էթտի . վէ քէնտի էֆէքար- լարըր տա պէյան էյլէսին տէյի ահալիյի տալէթ էթմիլիքէն՝ պու կիւնքի կիւն գալ- գրպտա պիր թագըր իֆթիլարալ էթմէքտէն միւրատ նէ տիր . տիւղիյէ էլա-իլք տէյիլ մի տիր . վէ հալտա շիմոթի հիսապարըր մէյտանա գօմուշ . ալէպ կէլիլ կէօլտէն կէչիլմէլէրինէ աղուլիլ տէլէթ էթմէքտէ ի- քէն՝ մէսմուիմիլէ կէօրէ քիմէնին կիտիպ կէօլտէն կէչիլմէլէրի՝ աճապա պիր կիլի էֆէքարա մէպին տէյիլ մի տիր . Հալար . է- կէր միլէթիմիլին սաատէթինէ աղուլ էտէր իսէք՝ միլէթէ իշէրէ գայտըրալ էթմէյէ- լիւմ . իլա շապըրա շէքթիլն ֆարգընա վա- րարագ . հագգանիլէթի իգարա էտէլիւմ . վէ թանըրալմ միլէթիմիլին էյլիլինէ շալը- շան քիմիլէրի :

Լսէֆի տէրուն իլէ պէյան էտէրիւմ քի . պիր այտան զիյատէ տիր զալէթաճըրք էթ- մէքտէ օլունուգն հալտէ . հէնիլ միլէթիմիլէ պիր խալըր հալտալիլէր վէրմէք շէքթիլնէ նայիլ օլունմալըր տըր . օֆ . հէր կէ- լէն մէթուպար վէ պահալար սանըրսըն պի- զիւմ պախտըրալըրմըրտան պիրի պիրինտէն զի- յատէ տէհէթալիլ տիրէր . աճա՛ն եա՛ Վապ- պի . աճապա պաղը սէլէֆէրիմիլ կիպի եա- լընըր միւտահանէ էտէրէք խալըր հալտալիլ վէրէպիլիպ՝ տօղու սէօյլէմէք վէ միւտահանէ էթմէմէք իսթէտիյիմիլ հալտէ միլէթէ կալընըր էսէֆէնկիլ հալտալիլէր մի վէրէ- ճէյիլ . իլք նումէրօմուգտան 13 նումէրօմու- գա գատար թէճէսիւլ էթտիյիմիլտէ վէր- տիյիմիլ հալտալիլէր փրկիչն սէֆիլ հալիւ- տէն . Վէյոլու փախալարընտան Տ . Վրի- գոր վէ Տ . Վաքրիլէ վուգուաթլարընտան . պունտան օնպէշ կիւն էվիլէր թօփլանտան լիւգհանուր ժողովուն հիւպիր շէյ իճրա էթ- մէյէրէք՝ տաղըրալ հէնիլ տաճա թօփլան- մատըրընտան . Հապին գարահիսար ահա-

լիսինն փաթրիքեանէյէ թագտիւմ էտէճէք- լէրի . Լըրահամ Լպիսկուպու ալէյիլն- տէ վուգու պուն մահսէրտէն իպարէթ . վէ քեաֆթի միլէթ զայրէթի շէքէն զէվա- թըն պայիսի էսէֆի օլաճագ հալտալիլէրտէն իպարէթ շիքեայէթլէր եաղմագտա օլուն- զունուգ հալտէ . պունլարըն արասընտա պիր տէ թէսէլիլ վէրէճէք պիր գըթա օլուն հա- վալտա վէրէմէիլիլ տիր . աճապա թագսիլաթ պիլտէմի տիր . աճապա պիլգէ խալըրը հա- վալտա պիլտիլէն օլմալըր՝ եալընըր ալէմ պախըր հալտալիլէր մի տիր պիլիւմ տույ- տուղունուգ . Լըրահիլէրիլ էյլէ օլուն . ֆա- գաթ էյլէ տէյիլ . հագգաթըր հալ պէյլէ տիր նէ չարէ . Վու պունմալընտա տու- րունմալ . մէսէլի մէշհուր տուր . ինշալ- լահ պիլտէ պու պունմալըրըն տու- րունտուղունու կէօրմէք իգալիլնէ նայիլ օ- լունուգ ումուտու իլէ՝ սապր էտէրիլ պիրաղ տաճա :

Իշթէ պու տէֆա աճընըրաճագ պիր վուգուաթ տաճա . շէօյլէրի՝ Լէնի-գափու մէթէպի գափանմագ տէրէճէսիլնէ վարմըր տըր . այտա 2,000 շուրուշ մէսարիֆի օլուպ 400 շուրուշ իրատը վարմըր . քի թաղա- կան խորհուրդ Լտնապետի իսթիֆա էթ- մէք իսթէմիլ իսէտէ՝ Սըրազան Պատրիարք հաղթէթլէրի գապուլ էթմէիլ տիր . վէ պու- նուն իւղէրինէ պիր իյանէ տէֆթէրի քիւ- շատ օլունարագ Լէնի-գափու ահալիսինն համիլէթին տալէթ էթմէյէ գարար վէ- րիլիլիլիստէ՝ քիմէնին եանալմատըրընտան տօլալը Լտնապետ էֆէնտի թարաֆընտան պիլլէրէ շիքեայէթ օլունմուշ տուր . պիլ պու- նու տիյնէյէրէք մէրգում էֆէնտիլէ իլաթար էթտիլ քի՝ էկէր իսթէրսիլլէր մէթէպէ օլուն վէ ահալի տէ աղ չօք իյանէ էթտին . պու եօլտա օլմալ . իլա վագթիլ հալ- մուլապըր սուրէթտէ ահալիլի համիլէթ տալէթ էթմէլի տիր . չիւնքի պու եօլտա վէ- րիլէն իյանէլէր պոշա կիլմէքտէ տիր տէյի ահալի սօղունուշ տուր վիլմէլ . տէտիքտէ զէվալըր զաթ պիլիւմ պու սէօյլէտիլիլիլէ

պօղ լազըրտը, ահալիտե եօգ (ուսումնասիրութիւն) եօգ ճեղգալը վերմիշտիր. իմտի սօրարըղ մերգում Լտենապետ էֆենտիյէ թօփլատըղ աշէն նէ իշին տիր, մէթէպին մեաարիֆի Բիշն մի տիր, էկէր էօյլէ իսնն ահալիյէ մէթէպին իրատ վէ մեաարիֆինի նի կէօթէրէրէք նէտէն իյանէյէ միւհթա. ճիյէթ օլտուզունու աշիքեար սուրէթտէ պէյան էթմէք ֆարղ տէյիլ մի տիր, մէթէպ շիմտիյէ դատար նէ իլէ իտարէ օլմագտա իտի, վէ շիմտի նիշն իրատ էքսիմիշտիր. պուրալարընը էվլէլա ահալիյէ աղնատալադ՝ սօնկրա լազըմ օլան մուսվէնէթ միթլուպ օլան մալը աէյիլ մի տիր. պիլճէ ահալի իտարա վէրմէյօր իյանէ էթմէյօր տէմէյիլ իլլա իյանէ իմթէմէնին եօլունու պիլմէլիտիր, արթըգ րատ կէլէ իյանէ վէրէ. ճէք շաշըն գալմամիշտըր. ահալի շիմտիյէտէք վէրտիլէրինտէն նէ սէմէրէ կէօրտիւքի կինէ արզու իլէ վէրտին:

Չըգան ճումա էրթէսի ազլամ թէ աորօտա, 8 նօմէրօ Ա արագամըզտա օլան մէթթուպա գարըն էթտիլէրի հագարաթա ճէվապէն, սահիպ մէթթուպ շու աթիտէքի պահար կէօնտէրմիշտիր:

... խմբագրապետ.

Հորհրդէք Ձեր պատուական թերթին մէջ սուղ անկիւն մը հետեալ տողերուս: Լհաւասիկ, Տէր, նախընթաց շաբաթ գիշեր մեծաւ պատրաստութեամբ դերասանական պաշտօնը ընկերութիւնը ուրուրեմն Օսմանիյէ թատեր մէջ իւր ներկայացումը տուաւ:

Իայց չենք գիտեր թէ, ի՞նչ ածական տանք յիշեալ ներկայացման: — Կարծես, — թէ աշխատանք... — ասոր պատասխանը Պ. Ա արդովեանը կ'ըսէր հաճի՞ տալ...:

Իր ներքնաւ մեղի Սեփ. Գերասանապետը միայն մէկ քանի դիտողութիւններ ընել յիշեալ ներկայացման առթիւ. Օլաւնշտի մը նկատմամբ, եթէ կանխաւ իրեն զեկուցանելու ըլլանք որ հոս մեր նպատակը գրչի պատերազմ հրատարակել չէ՞...:

Ուրեմն սկսի՞նք: — Տիրացու Տ. Գալֆանան անձնուէր դերասանին այն միմոսական զեկվէկաբանութիւնը, զոր Սարեկի առթիւ ուղեց կողողաբանել ի՞նչ նշանակութիւն ունէր այն գիշերուան համար...: Եւ ի՞նչ ազդեցութիւն ըրաւ Լըգոյ հանդիսականաց...: Ետոր պատասխանն ալ ի՞նչ է պարոնը կրնայ տալ...:

Ընցնինք մեր դիտողութեանը: Ըլ չգիտեր թէ կատակերգութիւնը

խեղկատակութիւն ըսել չէ՞, արտայութիւն ո՞չ երբէք...:

Երգ. ինչո՞ւ Գալֆանան այ մամուլը հրապարակաւ թատրոնին բնմին վրայ սրբապղծել կուզէ...: Ի՞նչ էր Ա արագայի մահացող. Օ. Օ. իլ, զոր նախատեղիք առաւել քան զառաջինս շեղինակին արդար իրաւունքը...: Մերութեան գրո՞շմը փառաւորեցաւ, և կ'փառաւորի: — Այլապէս վերջիմիջութիւնը:

Չէ՛, եթէ յիշեալ խայտառակ և պրոգալի տրամախոսութեան պատճառ՝ մեր նամակներն էր, զորս բարեկամաբար և յանուն ճշմարտութեան գրած էինք ազատախօս Ա արագային մէջ, ի՞նչ հարկ կար այնպիսի գրածու միջոցի մը դիմել: Ս'իմէ չէ՞ք կրնար օրինաւոր փաստերով և առարկութիւններով եթէ երբէք ունէիք՝ մեր գէմ պատասխանել:

Սենք այս ցեխոտ պարագային նկատմամբ դեռ ըսելիքներնիս ժամանակին կ'թողուք:

Արեւիկն խօսք մ'ալ:

Լպուշ Գալֆանան, եթէ ժողովուրդը քաջ չգիտնար Ձեր դերասանական հեշտ ասպարիզին մէջ նորամուտ և համալի ըլլալնիդ, կարծեմ որ զեկվէկ վերջիմիջութեամբ զՁեզ լաւ մը գործէր. և յետ այնորիկ ԳԵՐԱՍԱՆԱՊԵՏ կ'ընէր...:

Ուստի այսուհետեւ ալ եթէ կ'փափաքէք նոր Սարգիսներով պսակուիլ թատրոնին սեմոցը վրայ հրաշափառ խայտառակութեամբ, օ՛ն ուրեմն այսպիսի բարեպատեհ առիթները ձեռքէ փակցնելու միջանք:

Ընդունեցէ՛ք...: Խմբագրապետ մեր Սէրը, ողջոյնը և յարգանքը:

Մնայք բարեաւ

... Սիւլիլիֆ

«Տէնիզէ տիւշէն երլանա սարըլըր» տերլեր, մէսէլը մէշհուր տուր, Տէր Գաբրիէլ տախի պունուն կիպի կէջէն կիւնէր խանսինէ պիրիսինի ճէլպ էտէրէք վէ քէնտի Ս. կարգընը օրթայա գօյարագ շունու րէճա էթմէքտէ իմիշ քի, էկէր փաթրիքխանէտէն չաղըրարագ Խորէն Եպիսկոպոսուն պատարագ էթմէմէսի իշին, սիզի քիմ թէշվիք էթտի տէյի սօրարըրիտէ, պիզ քէնտիլիյիմիլտէն կիթտիք Տէր պապանըն կիւնաճընա կիրմէյին քապահաթ պիզիմ տիր տէյին, էկէր պիր քիւշիքիւք վուգու պուլուրսա պէն իճապընա պագարըմ տէմիշ տիր, վէ՞մէրգում տախի լազըմ օլան ճէվապը վէրէրէք հագանիյէթի սէթըր էթմէյէճէյինի պէյան էյլէմիշ տիր:

Պիղ մերգում Տէր Գաբրիէլէ հալիսա.

նէ շու նասիհաթը վերիլիզ քի էկէր քէնտիլի գուրթարմագ իսթէր իսէ, քէնտի Կոչումու օլան Ս. փրկիչ քիլիսէսինէ չէքիլէրէք քէնտիսինին եագասընը գուրթարսա չօգ ագըլըլըպ էտէր, չիւնքիւ ահալի պիր քէրթալտանըր, իքինճիտէ ոչյանարագ գայրուլիք տիւշտիյիւ չուգուրա պիր տահա տիւշմէլ:

Այլըֆլար քի էքսէրի փափաղ կիրուհինէ պազը սաֆ քիմնէլէր ֆիթնէքեարըք ալեաթը օլմուշար տըր:

\*\*\*

Հարմարութիւն Դի-9

Եւ չորրորդն գրեցաւ, թէ եկեղեցիս այցոց ոչ ժխտէ զզխաւարութիւն Սըրոյ Եւաքելոյն Պետրոսի, ուստի ասէ. «Որ գերապոյնն ընտրելոց առաքելոցն դասուց անուանեցիր լինել զերանկէն զՊետրոս, զուլս սուրբ հաւատոյ հիմն եկեղեցւոյ»:

Եւ վասն յաշորդաց նորագիշտ Սուրբ Գերսէս շնորհալին առ Սանուէլ կայսր Հոռոմոց. «Եւաք եթէ սուրբ և առաջին ամենայն իպիսկոպոսոց հայրապետն Հռոմայ, և փոխանորդն Պետրոսի Եւաքելոյն յիւրոց անտի իմաստնոց առաքեաց խօսիլ առաջի սուրբ թագաւորութեան ձերոյ վասն միաբանութեան հաւատոյ»:

Եւ հինգերորդն գրեցաւ, թէ Եկեղեցին Հայոց ընդունի զվերջին օծումն լինել մի յիթմանց խորհրդոց ընդհանրական և առաքելական եկեղեցւոյ. զոր անխափան կատարել պատուիրէ սուրբ հայրն մեր Յովնան իմաստասէր (ձեռքիս, ի Ժ. Կանոնի:

Գրէ և երանելի Գրիգոր Տաթևի «Վերջին օծումն է խորհուրդ եկեղեցւոյ, որ տուեալ լինի հիւանդաց ի հոգեւարի օրն. յաչքն, յականջքն, ի բերանն, և ի ձեռքն, ի կուշտն, յոտից ներքանքն: Եւ գործ այս խորհրդոյս է, որ զմնացեալ ներկի մեղքն թողու. և այս յորժամ մեռանի. իսկ եթէ զերծանի ի մահուանէ՝ փութով առողջութեան պատճառ լինի» Հարց. էր:

Եւ երանելին մեծն Խոսրով ասէ. «Եթէք սրբոց յոյժ զօրաւոր են յօգնականութիւն, ո՛չ միայն զմարմնոյն բառեալ ցաւս՝ այլ և զհոգւոյ, որք հաւատով և յուսով հայցեն, ընդ մեծին Տախրայ որ պսէ, Հիւանդանայցէ օր ի ձէնջ, կոչեցնեն զերիցօլս եկեղեցւոյն, և արասցեն ի վերայ նորա աղօթս, և աղօթքն հաւատով փրկեսցեն զաշխատեալն. և եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ թողից նմա: Եւ զի ասէ օծցն իւզով յանուն Տիառն. այս ի վերայ նորագունիցն ի հաւատս. զի առաւել հաստատեցին ի սէրն Եստուծոյ:

Սուրբ զգալի մարմին զգալապէս և զնիւթ բժշկութեան սիրէ ընդ թանձրութեան մարմնոյն. այլ առ ի միտս՝ իւզն օրինակ շնոր-



յեթնեկերս պաղպարը տա եալընը ալմագ վե չօգ մալ սահիպի օլմագ արզուսունտա կեղերէք, էլինգէքի մալլերին ունուտուրլար. վե վաղթիտէ թամիր էթմէտիքլերինտէն սօնկրա իքի փարչա տահա իյրատ արթընտըմ տէրիքէն, զաթէն էլտէ օլանլարը միւճմա. հալ կեօրիւր, հայ վահ տէր. ամմա նէ չա. րէ էվէլինտէն 1000 զուրուշ իլէ մէյտանէ կեղէճէք մէսարիքէ պէտէ 10.000 զուրուշ մէսարիք լաղըմ կէլի. օ գատար մէյաղալի փէք գօլալըգլա թէտարիք էտէմէլ մէսարիք տահա զիյատէ արթար, էն նիհայէթի իքի փարչա իյրատ փիշտէ եալտըմ տէրիքէն, պէտէլինտէ տէօրա փարչա սաթարագ անճագ իշինի կեթրէպիլի, ֆագաթ էվէլինտէն լա. յըլը տիւշինէմէտիյինտէն սէնէտէ իյրատը աղալը, վե էօլէլիքէն եալալ եալալ քէն. տի թամահընըն եիւզինտէն էլինտէ պիւրու. նիւշարը տա դայալ էտէր :

Տէվէթլերին հալտէ պոլունուն կիպի տիր, չիւնքի հէր տէվէթ քէնտի մէյալիքինի պէօլիւթմէք, քուվէթինի արթընտագ ար. զուսունտա պուլունուն. հալպու քի էվէլէա սահիպ օլտուղու մէմալիքլերի լայըղընճա գա. յըրըպ, իտարէսինէ միւքտէտիր օլմատըղը հալտէ, տահա զիյատէ օլտուղու վագթ կիւճ. լիւքլերինտէ չօղալաճաղընը տիւշինէմէյէն տէվէթ, քէնտի թամահըն եիւզինտէն էլտէ էթմիլ օլտուղու մէմալիքլերին միւճմահալինէ սէպէպ օլաճաղը, վե սօնունտա տահա զի. յատէ կիւճիւքլերի տիւշար օլաճաղը շիւպ. հէսիք տիր :

Պու կիւնքիւ կիւն, Ռուսիա տէվէթի փէք չօգ մէմալէք սահիպի Կիր. վե պու տէվէթ հէնիլ շիմտիքի հալինէ քանաղատ էթմէյէրէք տահա զիյատէ քուվէթլէնմէյէ, վե տահա զիյատէ մէմալիքլերին կիւնիլէթմէյէ չաղըմագ տըր :

Մէսէլա Ռուսիա տէվէթի պիւթիւն Ռուսիայի զալթ էթմէք իսթէր, վե պու նիյէթինէ մուաֆաք օլմաք իշին Տէվէթի Միլիթին պէյլիքլերին էլտէ էթմէյէ չա. լըղը պիր թագըմ պօշ վե էսասըղ վաթիլէր էտէր'ք : Պուլար էյի ֆագաթ պիր քէրիլէ պու տէվէթին շիմտի մութասարըն օլտուղու մէմալիքլերինէ հալտէ, վե նէ եօլտա գայըլէ մաթատըր, ահալիսի ըմհաթըգտա վե զէն. կիւնիքտէ մի պուլունմագտալըր քի քէնտի հիւ. քիւմիւ ալթընտա օլմայանլարըն սաատէթինէ չաղըմագ նիյէթիլէ, վե եաղըգտըրլար տէ. յէրէք, մէ Գիւնա պիրէր մէսէլէ չըգարմագտա տըր. չէօլէքի' Ռուսիա տէվէթի Տէվէթի Միլիթէ թէպալարընը գօլըրմաղա գալըլ. չարագ, Վիլոփա տէվէթլերին տալի տիգագթ էթմէլերին հապէլա վէրիլ :

Կէտիր աճապա Տէվէթի Միլիթէ թէ. պաալարընըն աճընաճագ հալէրի քի Ռ.

սիա տէվէթինին եիւրէյի տայանմաճագտա տըր, վե հէմէն Շարգ խրիսթիյանլարը Շարգ մէսէլէսի տէյի մէյտանա չըգմագտա. տըր, աճապա քէնտիսի քէնտի թէպալարընը աղա ինճիլթմէյէրէք էվատ նաղարըլըա պիւգմագտա տըր տա Տէվէթի Միլիթէ քէօլէ. նաղարըլըա մը պագմագտա տըր. հայըր, հայըր. մուղայիրի օլարագ Սալթանաթը Սէնիյէ թարաֆընտան հէր սընըթ թէպաա. լարընա էվատ նաղարըլէ պագըլմագտա. տըր, վե Ռուսիա տէվէթի իսէ հէմէն թիւր. քիատա քէօլէլէրտէ օլան սէրպէթիլէք գատար սէրպէթիլիէթ վէրիպ տէ ահալիսին մէմուն էթմէքտէ տէյիլ տիր, վե հէմէն չու գատա. ռատագ տէյէպիլիլիք քի Ռուսիանըն իւշին. ճիւ սընըթ մէմուրէրի պիլիմ գատար սէր. պէսթ վե ռահաթ տէյիլ տիրէր քէնտի տէվ. էթլէրի եանընտա նիճէքի պիլիմ չու շիմտիքի հալիմիլ, պու կիւնքիւ կիւն Ռուսիա տէվ. էթի Շարգ խրիսթիյանլարընա թասահուպ էթմէյէ չըգըլարագ. վե պու գատար կիւրիւլ. թիւլէրէ սէպէպ օլուպ, վե հայլէ թէտմ. իքիւթագ պուլունտուղու հալտէ, պիլ պու. ռատա սայէյի թէպաալիքլերիտէ իսթի. ռահաթագ պուլունմագտալը. հալպու քի քէնտի մէմալիքլերին պաղը մահալլէրինտէ ա. հալիսի պու կիւնքիւ կիւն աճըգտան գըրըլ. մագտա տըր. օլմաք նիլի' մէրհամէթ էթ. մէյօր տա պէյհուտէ վե պօշ ուլմուտըրա մէմալանըլօր. աճապա պիլիմ պու կիւնքիւ. քահաթըղըմը պիլտէն գըսգանմագտա' մը տըր. պէն տէրիմ քի էվէթ, չիւնքիւ Շարգ խրիսթիյանլարընը գայըրտըղ իշին մէյտանա չըգմըլ օլտա, քէլտի թէպաալարընը ռահաթ վե կիւզէլ իտարէ էթմէլիտի ռալարըլէ քիլէ պըրագըպ տա պիլի պայըրմաղա չըգըլմաք թըպըրը չաղըն իրատընըն մալ արթըր. մայա հապէս էթմէսինէ պէնպէր քըլուղուն. աալ տահա արթըրալըմ' պէր իքէն էլինտէ օլանլարտա գայալ էտէճէյի եալտա վէրան ետիպ հայ վահ չաղըրաճաղը շիւպհէսիլ տիր :

Իմտի, պիլ քէնտի էթիքալըմըճա պուլարը պէյան էթիքալէն սօնկրա շու. նու տալի պիլտիրիլիք քի Ռուսիա պէվէ. թինին օլան թէտարիքեթթը վե կիլլի թուլ. տուղու թարիքլերի աղա պաշա չըգար վե իճրա օլուր շէյլէր տէյիլ տիր, եալընըլ պիր կիւրիւլ. թիւ վե եալարտալան իպարէթ տիր, էվէթ պու կիւնքիւ կիւն պէօլիւք թէտարիքեթթագտա տըր տէյի թահմին օլունմագտա տըր. հալ պոնէքի պուլուն գարըն տա կէրի եանտա պէլ մուաղամ տէվէթ գարըն պուլունմագտա տըր. վե այնի թէտարիքեթթը կէօրվէքտէ տիր, վե պու սէպէպտէն տիր քի Ռուսիա տէվէթի Ռուսիայը քէնտինէ ճէլալ էթմէյէ չալը. մագտա տըր. վե պուլունտա մուաֆագ օլա. պիլմէսի պօշ շէյ տիր տէյի թահմին օլուն.

մագտա տըր, չիւնքիւ պու իքի տէվէթլերին քօլիթիգալը պիրի պիրինէ մութապըգ տէյիլ տիր. հայտէ օլտա տալի, կիւն իքիսի պիր. լիքտէ պէօլլէ պիր մուհարէպէյէ մէյտան օ. գույապիլմէլէրի աղըլ քէսէր շէյ տէյիլ տիր :

Շուրն իշին պիլ տէրիլ քի' շու շիմ. տիքի հալտէ գօրգուլմագտա օլան պէօլիւք մուհարէպէ, փիք գօլալըգլա պաշա չըգարա. պիլիլ շէյ օլմատըղընտան' Ռուսիա տէվէթի հալանտա սույու տէօվմէյէ չըգըլարագ, Վիլ. ռուսիա տէվէթլերին քէնտույէ հէմէթքնար էթմէյէ չաղըմագտա, վե փօշ տոգրմաճագի. չին տահա տօլըլունտա պիր ալեաթ օլմագի. չին' Պուլարիստանը, Սըրպը, Ռաշահ-Պուլ. տանը թահիլէք էտէրէք' օնլարըն արզուսու. նու Վիլոփա տէվէթլերինէ կէօթէրմէք իսթէր. հալպու քի Վիլոփա տէվէթլերինին փօլիթիքսընա Ռուսիանըն պու էթքնարալը զայէթ զըթ տըր, Պիլ իթտաալէթմէյիլ քի մուհարէպէ օլմալ. իլա շու մէյտանտա օ. լան թէվաթուր վե գօրգուլար գատար տէ. շէթըլ մուհարէպէ օլմայուպ, չայէթ օլտա տալի հաֆիթ եօլու թէլ էօնիւ ալընըր պիր շէյ օլուր կէլէր :

ԻԼԵՆԸ  
ՅՈՎԱՆՆԱ ՏՄԻՐԳ  
ԿՈՄ  
ՕՐԼԵՆԻ ՕՐԻՈՐԳԸ  
ՎԻՊԵՆԵԿԸ ՈՂԵԼԵԳՈՒԹԻԻՆ  
ԾԻԼԼԵՐԻ  
ԹԵՐԳՄԵՆԵՑ  
ԿԱՐԱՊԵՏ Կ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ  
Իլը ծախուի բոլոր Հայ գրաւաճառաց քով և ի Բերա Ս. Հ. Վայսի գրատունը Միւծ փողոց թիւ 323, Դին 7 զուրուշ :

— Իսկիւտարտա վիճալ լիմանընտա օն իւլ օտա իլէ պիր քէպիր մուլմագաղը վե մուն. թաղամ պահճէսի, վե թաթըլ սույու, վե գայըլիսանէսի, քէլա տիկէր սօղագ եիւզէ. թինտէ այըրճա պիր տէ տայրէսի օլաուղու հալտէ 116 նօմէր եալը քիրայա վէրիլէճէ. յինտէն. թալէպլի օլանլարըն մէղքիւր եա. լըյա կիտէրէք տէրուինտէ պուլունմալը թարաֆընտան կէլտիրիլէճէյի, վե օնլար. տան մալլեմաթ ալապիլէճէյի իլան օլունուլ :

ՄԻԻԼԼԻԹԻ ՂԱԶԼԹԸ  
Ն. Ռ. ԻԹԻՔԵՆ  
ՍԱՀԻՊԻ ՂԱԶԵԹԱ ՎԵ ՄԱԹԱՊՈՒՆ  
Ե. Յ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ